

KLIMAATBESTENDIG NOORD-KENNEMERLAND NOORD

Invulling geven aan het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie – 8 januari 2020

1

Wateroverlast, hitte, droogte, overstrooming Ons klimaat verandert...

“De extremen van nu, zijn in de toekomst...”

© Arcadis 2018

2

Wat is er eigenlijk aan de hand met het klimaat?

3

Laatste ijstijd eindigt 21.000 jaar geleden

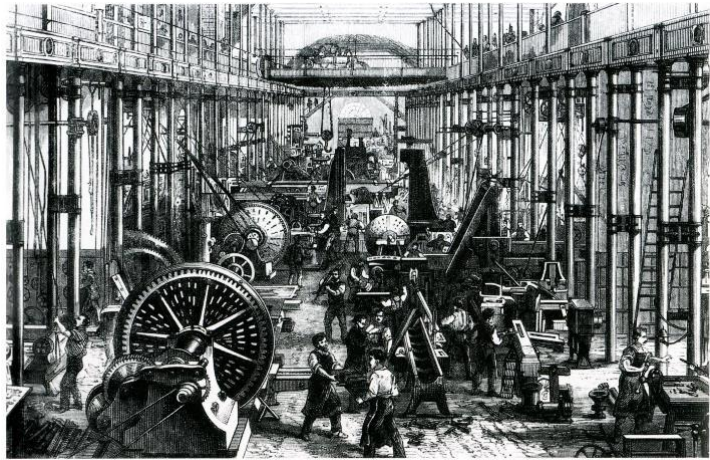
CO₂ in de atmosfeer is 260 ppm

© Arcadis 2018

4

Een tijdlijn in global warming

1750 start Industriële
Revolutie

Van einde ijstijd tot start Industriële Revolutie stijgt CO₂ van 260 naar 280 ppm

© Arcadis 2018

5

1750 naar nu: stijging CO₂ van 280 naar 410 ppm

Kans dat huidige opwarming niet door de mens is veroorzaakt: 0,00003%

© Arcadis 2018

6

Jaarlijks 41 mld ton CO₂ emissie

21 mld ton wordt weer opgenomen door groeiende planten en bomen en de oceanen

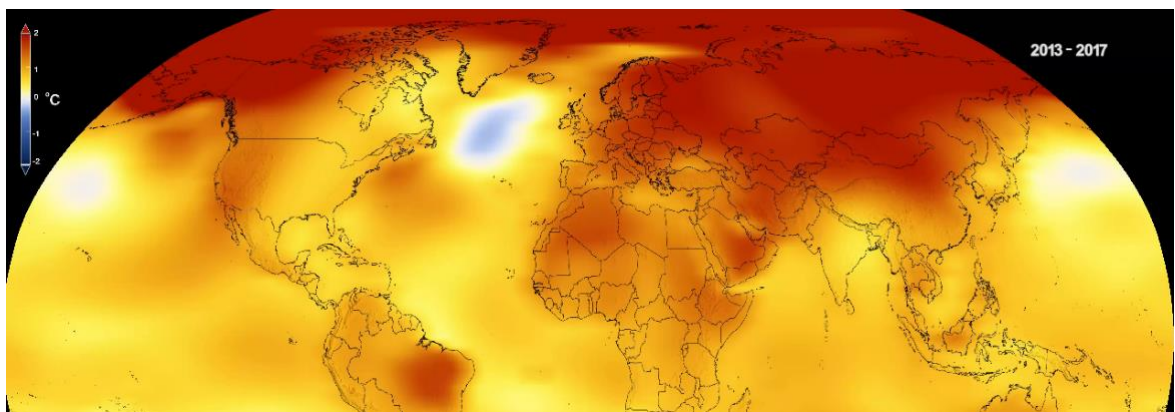

Bij directe overgang naar 0-emissie duurt het nog duizenden jaren tot herstel

© Arcadis 2018

7

De opwarming leidt tot extremere weerpatronen

Wereldwijde temperatuurstijging sinds eind 19e eeuw is 1,1 grad Celsius

© Arcadis 2018

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/7/72/Global_temperature_changes.webm

8

Parijs2015 stelt een doel

Beperking global warming tot 1,5 graad Celsius

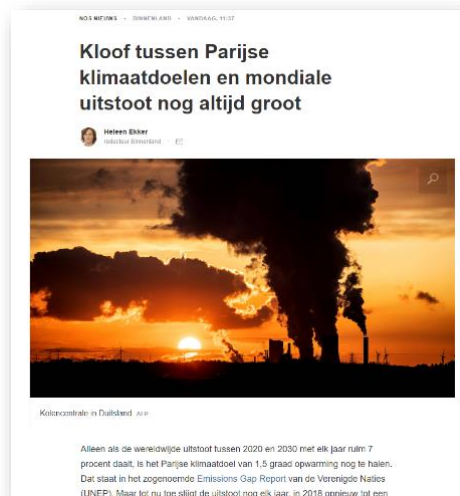

Om dit doel te bereiken moet er een verzesvoudiging van de inspanning komen

© Arcadis 2018

Parijs2015 stelt een doel

Beperking global warming tot 1,5 graad Celsius

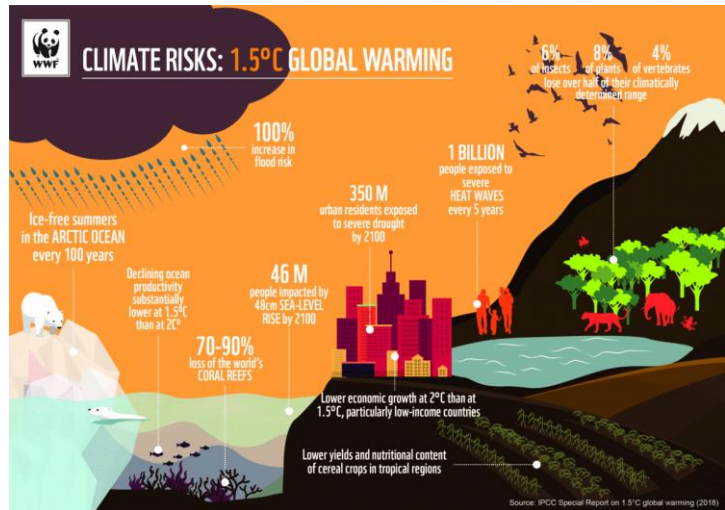
Uitstoot stijgt; Als Parijs2015 wordt nageleefd, dan evengoed 3,2 graden stijging

© Arcadis 2018

Klimaat is al onomkeerbaar veranderd

**ALS WIJ NOU
VERANDEREN
DAN HOEFT
HET KLIMAAT
HET NIET TE DOEN**

Loesje

Nu aanpassen aan de niet meer terug te draaien effecten = **KLIMAATADAPTATIE**

© Arcadis 2018

Kans op voorkomen versus impact

bron: World Economic Forum

Introductie klimaat in NL

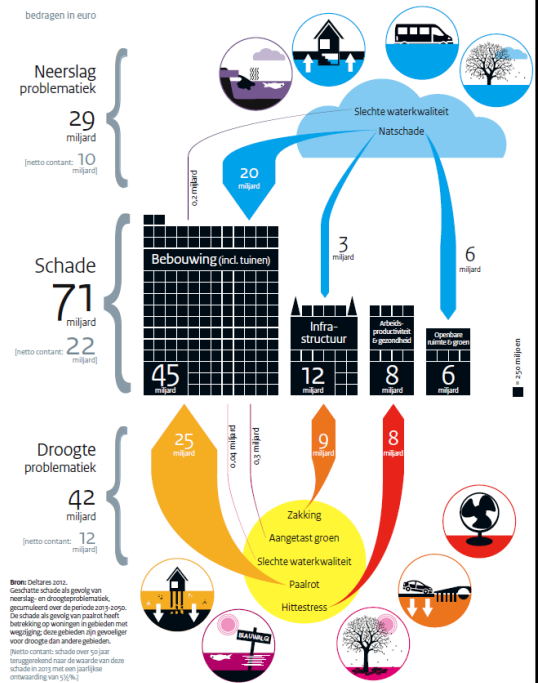

Duinbrand Schoorl 11 juli 2018

13

2012 Wat staat er op het spel?

- **Economische schade:**
  - Wateroverlast: 29 miljard
  - Paalrot: 25 miljard
  - Zakking: 9 miljard
  - Hittestress: 8 miljard
- **Veiligheid en gezondheid:**
  - Hittestress (2006: 1000 meer doden)

© Arcadis 2019

14

Mitigatie en adaptatie Nederlandse overheid 2014 Klimaat hoog op de agenda

5 Deltabeslissingen,

o.m. Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie met de volgende doelen:

- **2020** Klimaatbestendig inrichten is onderdeel van **beleid en handelen** van NL overheden
- **2050** Nederland is zo goed mogelijk **water robuust en klimaatbestendig ingericht**

De Nederlandse overheden hebben de gezamenlijke inzet hiervoor vastgelegd in de Bestuursovereenkomst Deltaprogramma!

2016 Nationale Adaptatie Strategie

2017 Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie

Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie

Maken van afspraken over ruimtelijke maatregelen om de gevolgen van wateroverlast, hittestress, droogte en overstromingen te beperken.

Niet vrijblijvend: het Rijk verwacht in 2020 dat klimaatbestendig inrichten is verankerd in beleid en handelen

2017

2018

2019

© Arcadis 2019

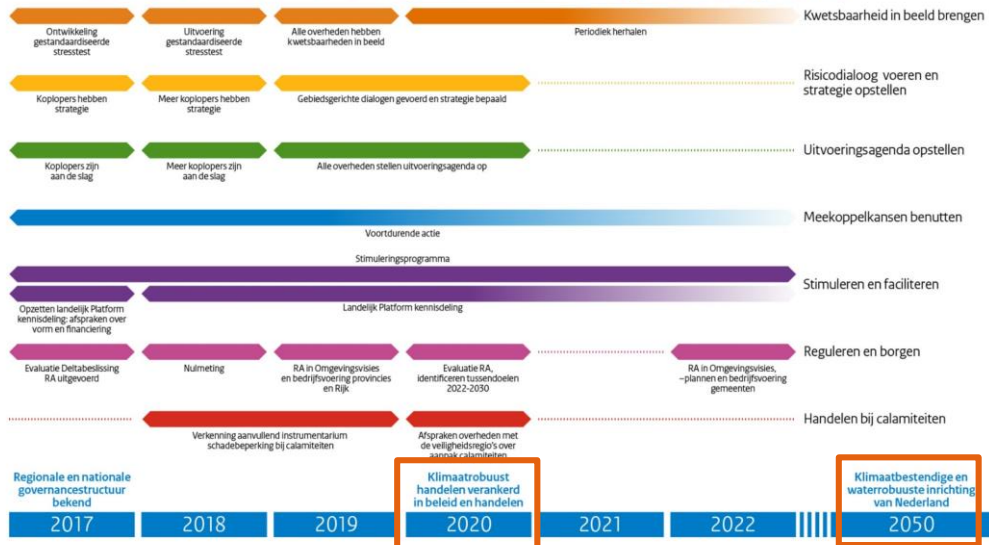
7 Ambities van het DPRA

- Een (gestandaardiseerde) stresstest voor overheden
- **Risicodialoog voeren en strategie opstellen** met gebiedspartners
- Maken van een uitvoeringsagenda
- Meekoppelkansen benutten (integraal werken)
- Stimuleren en faciliteren
- Reguleren en borgen
- Beter voorbereid op calamiteiten

© Arcadis 2019

— Tussendoelen Deltaplan Ruimtelijke adaptatie —

19

Uitdagingen in NKN

Wateroverlast 9 oktober 2019, 60 mm neerslag in HHW, 76 mm in Alkmaar

20

Hoe moeten we nu al handelen op extreme neerslag?

Apeldoorn:

120 mm in 75 min (2009)

Herwijnen:

94 mm in 70 min (2011)

Deelen:

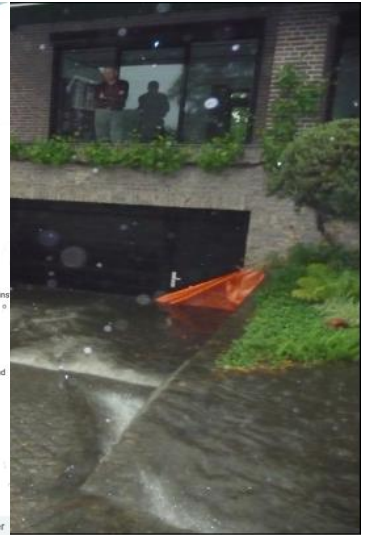
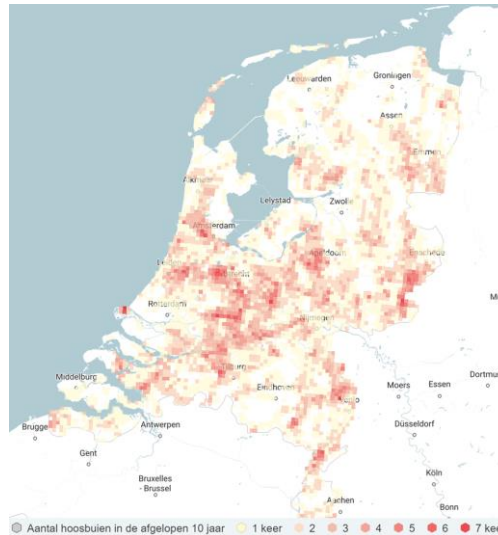
75 mm in 60 min (2014)

Munster:

220 mm in 90 min (2014)

Kopenhagen:

150 mm in 120 min (2011)

© Arcadis 2019

21

Wat betekent droogte voor het groen?

Voorbeeld: groenschade door droogte zomer 2018

...traditioneel ontwerpen werkt niet langer. Meer koppeling nodig tussen ontwerp en techniek

© Arcadis 2019

22

Hittestress: waar blijven de klanten?

▲ Een, bijna, uitgestorven Marktstraat in Nijmegen. © DG

Terrassen in Nijmegen zijn leeg, in de winkels is het doodstil

© Arcadis 2019

23

Wat gaat er fout als we niks doen?

WOZ-waarde

Schadeverzekering

Vestigingsklimaat

Hoe voorkom je nu de bovenstaande negatieve effecten?

© Arcadis 2018

24

Risico's beheersen en benutten van kansen

Klimaatbestendig én veiliger, aantrekkelijker, gezonder

© Arcadis 2019

Hoe klimaatgevoelig is NKN

Kwetsbaar groen in Alkmaar water geven in de zomer 2018

NKN al sinds 2017 actief bezig met klimaat

BASISINVENTARISATIE KLIMAATKWETSBAARHEDEN
Bergen, Ulfgeest, Castricum en Heloo

BASISINVENTARISATIE KLIMAATKWETSBAARHEDEN
Langedijk & Heerhugowaard

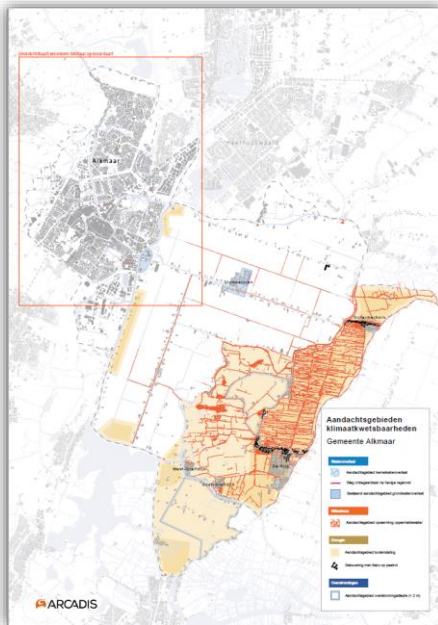
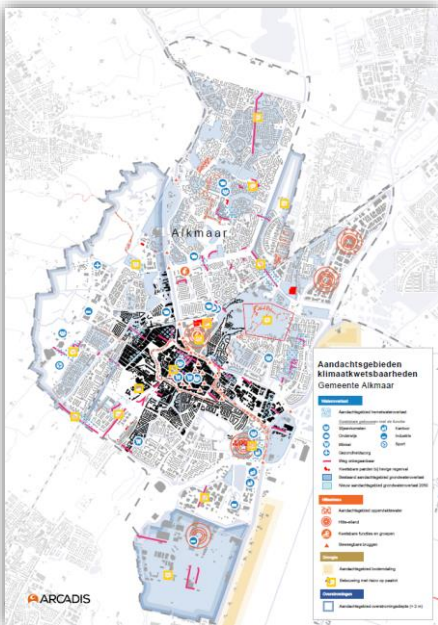

BASISINVENTARISATIE KLIMAATKWETSBAARHEDEN
Alkmaar

© Arcadis 2019

Alkmaar

Alkmaar- Samenvatting

- Relatief veel schade aan panden kan optreden en wegen (deels) onbegaanbaar raken
- Het hitte-eiland-effect is een aandachtspunt: In het centrum en de bedrijventerreinen De Nollen, Overstad, Overdie, Schermereiland en Boekelermeer zijn een aantal hitte-eilanden te vinden.
- Relatief minder kwetsbaar voor droogte.
- Eilandspolder is een aandachtsgebied voor bodemdaling.
- Langs de stadsgrenzen van Alkmaar in o.a. de wijken Oudorp en Koedijk is de overstromingskans in Alkmaar het grootst 1:3000 – 1:300.
- Hogere kwetsbaarheid door hoge overstromingsdiepte (tussen de 2,0 en 3,0 meter) in delen van stedelijk gebied, dorpskernen de Rijp en Schermerhorn en de polder Stammmeer.
- Het oude centrum ligt hoog en droog.

© Arcadis 2019

Alkmaar Nieuws
@alkmaardichtbij

Volgen

Wateroverlast in Alkmaar na zware regenval, zelfs de brandweer had het er moeilijk mee. dichtbij.nl/groot-alkmaar/ ...

09:35 - 2 aug. 2014

WATERZAKKEN OM ALKMAARSE BOMEN TE BESCHERMEN TEGEN DROOGTE

Alkmaar - Overstroming

Overstromingsdiepte → zeer kwetsbaar

- Bebouwde kom: maximale dieptes tussen 2 en 3 meter, met uitzondering van De Hoef en De Rijp.

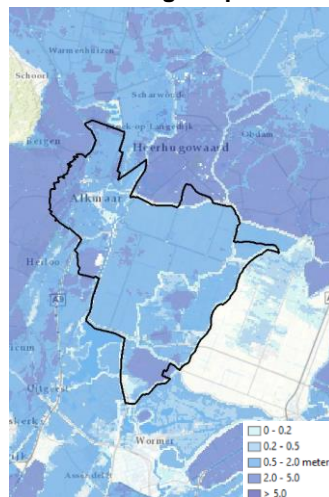
Overstromingskans → klein

- Stadskern Alkmaar: extreem kleine kans/ <1:30.000 jaar.
- De Nollen, Koedijk, Alkmaar-west en Overdie: 1:3000 – 1:300.
- Eilandspolder: lagere kans 1:30000 – 1:3000

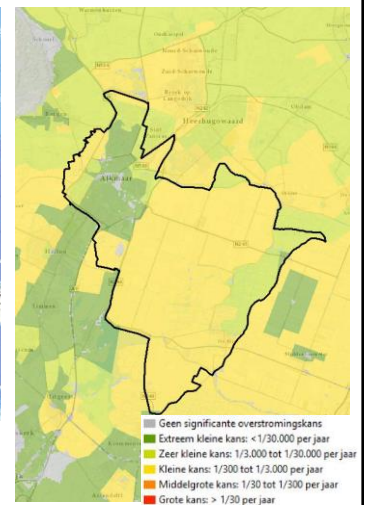

© Arcadis 2019

Overstromingsdiepte

Overstromingskans

Alkmaar - Hitte

Toename warme nachten → Toename

- Bebouwde kom: van ca. 1 week per jaar nu tot 2 – 3 weken en meer in 2050
- Alkmaar centrum, Overdie, De Hoef en de Boekelermeer: toename tot meer dan 3 weken per jaar.

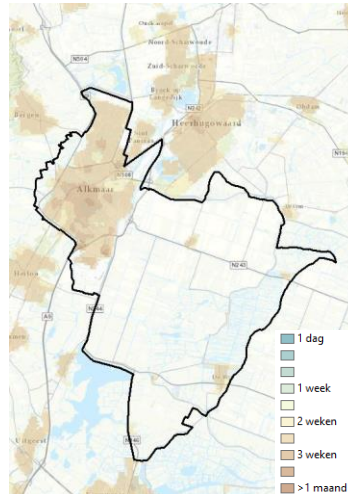
Hitte-Eiland Effect → Grote toename

- Groot effect in Alkmaar centrum, Overstad, Overdie, Schermereiland, de Boekelermeer en bedrijventerrein De Nollen.
- Stompetoren en de Rijk zijn op de kaart herkenbaar met lichte hittestress

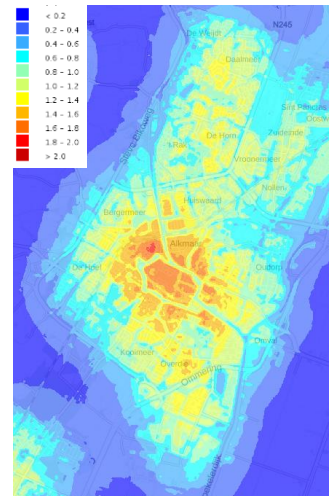

© Arcadis 2019

Toename warme nachten (>20 °C)

Hitte-Eiland Effect

31

Alkmaar - Wateroverlast

Water op straat → veel overlast

- Stadscentrum en omliggende wijken: meer dan 10 cm water op straat en tot soms 30 cm.
- Stadscentrum Alkmaar 4 kwetsbare gebouwen geïdentificeerd van de in totaal 23.

Risico op water in panden → kwetsbaar

- Stedelijk gebied: veel kwetsbare panden, zoals centrum, noorden van Overdie en in De Mare.
- In het buitengebied en de dorpen in de gemeente hebben panden een laag risico op waterschade.

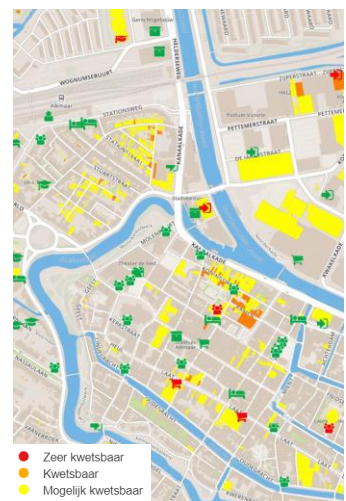

© Arcadis 2019

Water op straat

Risico op water in panden

32

Alkmaar - Droogte

Risico paalrot → niet/weinig kwetsbaar

- Stedelijk gebied van Alkmaar: oude gebouwen niet gebouwd op houten palen, waardoor paalrot niet voor kan komen.
- Kernen in het buitengebied: Graft en Schermerhorn risico op paalrot.

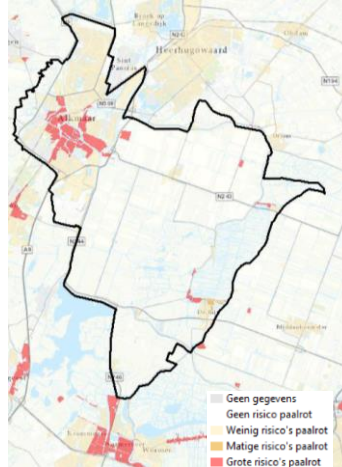
Bodemdaling → kwetsbaar in buitengebieden

- Extra bodemdaling in buitengebied: Eilandspolder, langs de Westdijk en De Nollen langs Kanaal Omval-Kolhorn.
- Kernen van Graft en de Rijp zijn er een aantal straten gevoelig voor extra zetting (Raadhuisstraat, Westeinde en buurt Bellesloot).

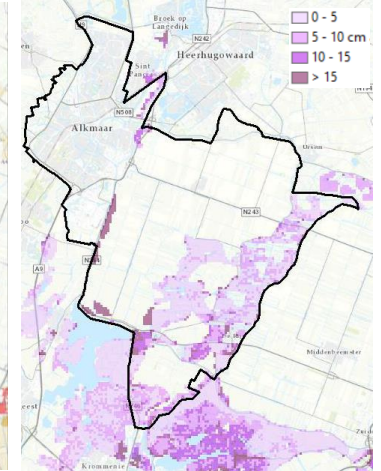

© Arcadis 2019

Risico paalrot

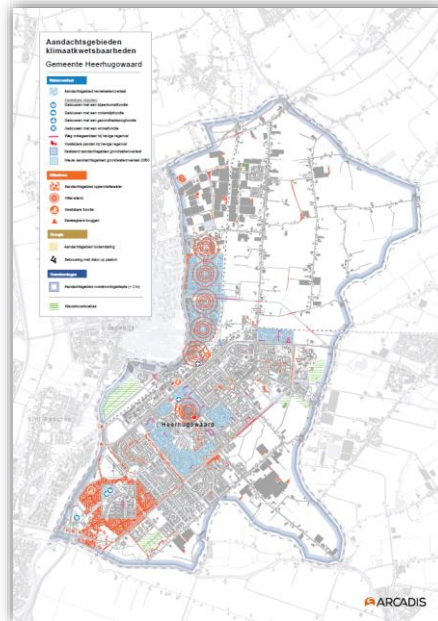
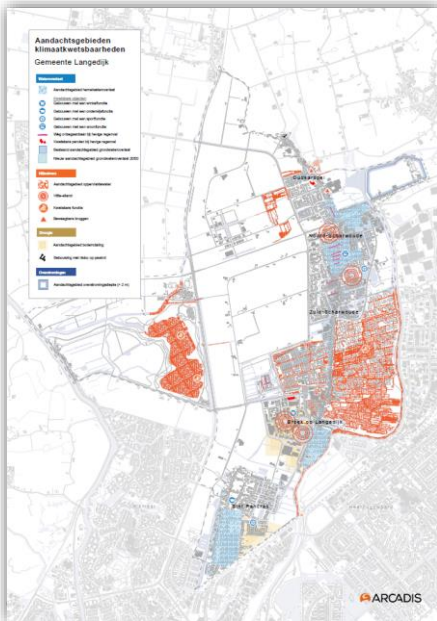

Bodemdaling

33

Langedijk en Heerhugowaard

34

Langedijk en Heerhugowaard - Samenvatting

Langedijk

- 5 panden aangemerkt als kwetsbaar voor waterschade.
- In Noord- Scharwoude en Oudkarspel zijn meerdere wegen tijdelijk onbegaanbaar bij extreme buien.
- Temperatuurstijging in stedelijke gebieden min. $\pm 1^{\circ}\text{C}$
- Het neerslagtekort loopt op tot 360 mm per jaar.
- Bodemdaling is een risico in Broek op Langedijk en in de Oostwal in Sint Pancras.
- Zeer kleine tot kleine overstromingskans.
- Maximale dieptes tussen 0,5 en 1,5 meter

Heerhugowaard

- 9 gebieden met veel water op straat bij hevige regenval.
- 6 kwetsbare panden met risico op wateroverlast.
- Aantal grotere wegen zijn bij extreme neerslag onbegaanbaar, maar ook kleinere straten.
- $\pm 1,6^{\circ}\text{C}$ bij bedrijventerrein Zandhorst, het stationsplein, Beveland en De Frans.
- Neerslagtekort van net boven het landelijk gemiddelde van 301 mm in 2050.
- Weinig kans op bodemdaling en/of paalrot.
- Kans op overstroming is laag, maar door lage ligging van de polder is de overstromingsdiepte groot (tussen 1,0 en 2,5 meter).

© Arcadis 2019

35

Langedijk en Heerhugowaard - Overstroming

Overstromingsdiepte → **groot risico**

Langedijk: tussen 0,5 en 1,5 meter

Heerhugowaard: tussen 1 en 2,5 meter

Overstromingskans → **klein risico**

Kleine overstromingskans in beide gemeenten

Variërend tussen 1:3000 -1:30.000 jaar en 1:300 -1:3000 jaar.

Heerhugowaard

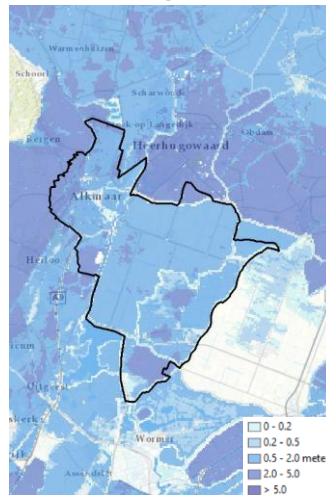

Langedijk

© Arcadis 2019

Overstromingsdiepte

Overstromingskans

36

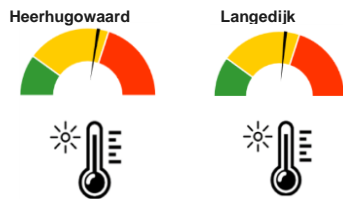
Langedijk en Heerhugowaard - Hitte

Aantal warme nachten (>20 °C) → **sterke toename**

- Sterke toename in stedelijke gebieden
- HHW: grootste toename in het Stadshart en Stationsplein

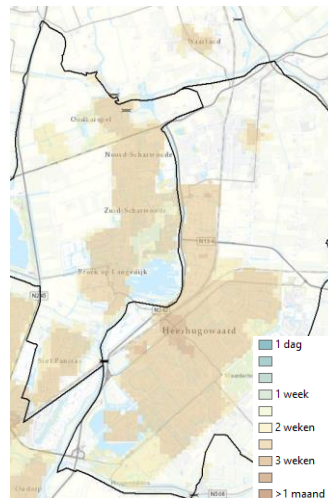
Hitte-Eiland Effect → **Toename in stedelijke gebieden**

- 0,8 - 1,0 °C in de Langedijk
- ±1,6°C bij bedrijventerrein Zandhorst, het stationsplein, Beveland en De Frans.

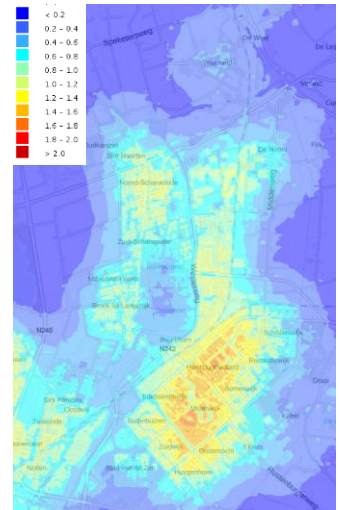

© Arcadis 2019

Toename warme nachten (>20 °C)

Hitte-Eiland Effect

Langedijk en Heerhugowaard - Wateroverlast

Water op straat → **veel overlast**

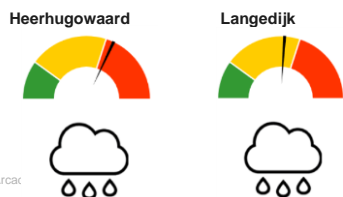
Langedijk: veel water op straat in woonkernen en bedrijventerreinen, zoals in Noord- Scharwoude

Heerhugowaard: 9 aandachtsgebieden, waaronder in De Noord, Zandhorst en Schilderswijk

Risico op water in panden → **kwetsbaar**

Langedijk: met name in Zuid-Scharwoude en Sint Pancras

Heerhugowaard: kwetsbare panden in o.a. in het centrum, de Zandhorst en in De Noord

© Arcad

Water op straat

Risico op water in panden

Langedijk en Heerhugowaard - Droogte

Risico paalrot → geen/laag risico

- Geen risico in landelijke gebieden
- Laag risico in bebouwde gebieden, zoals Oudkarspel, HHW-centrum en De Noord

Bodemdaling → risico

- Langedijk: daling in Broek op Langedijk (>15 cm) en Sint Pancras
- Heerhugowaard: geen voorspelde bodemdaling

Heerhugowaard

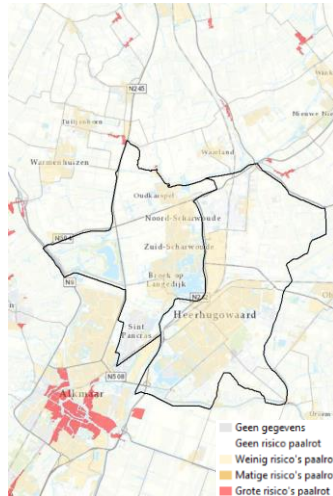

Langedijk

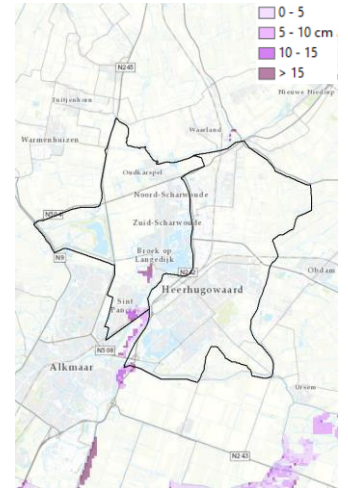

© Arcadis 2019

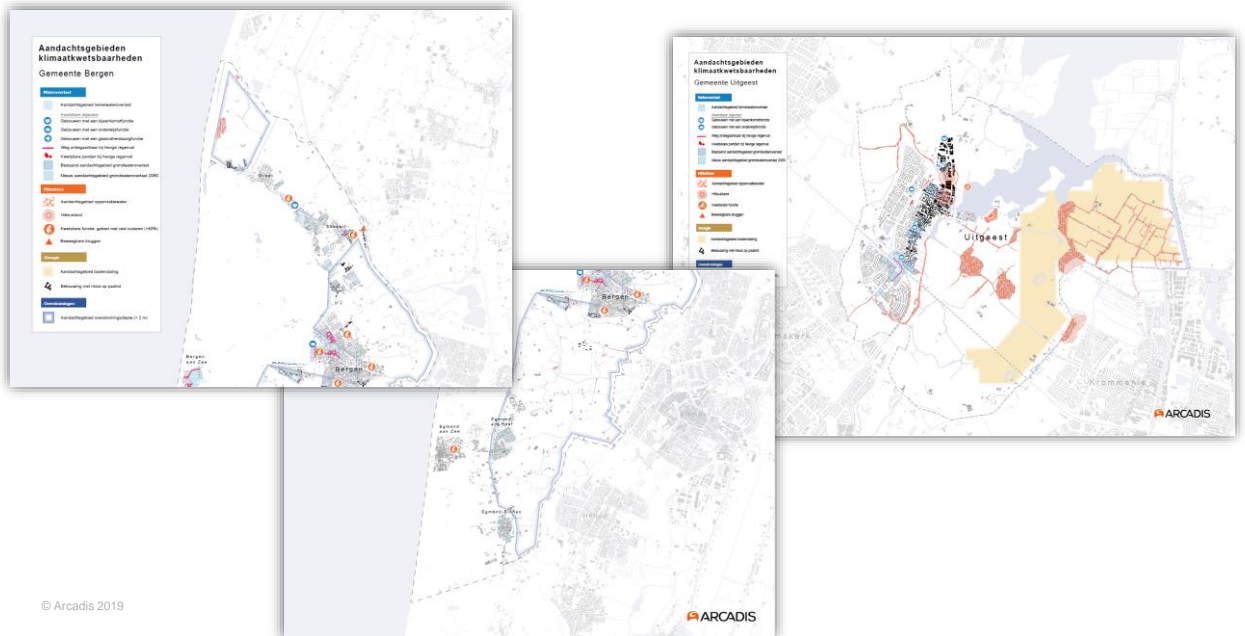
Risico paalrot

Bodemdaling

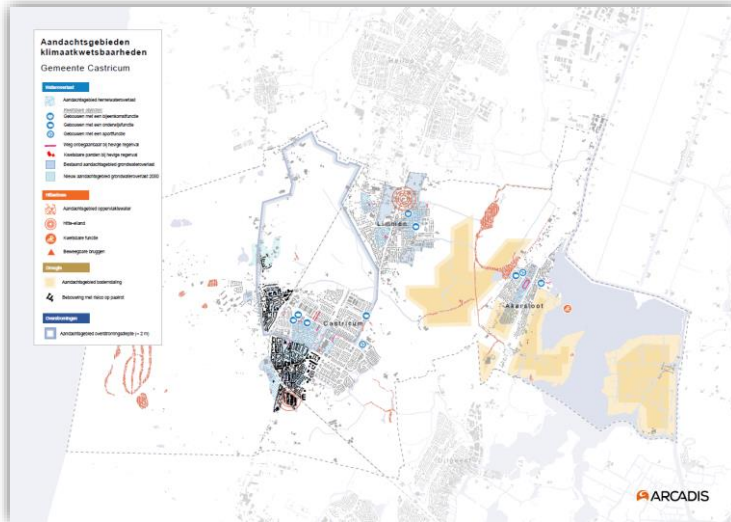

BUCH Bergen en Uitgeest

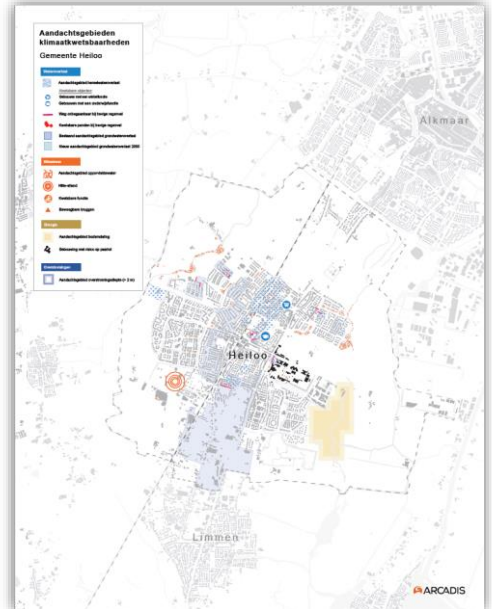

© Arcadis 2019

BUCH Castricum en Heiloo

© Arcadis 2019

© Arcadis

41

BUCH- Samenvatting

Bergen

met name kwetsbaar is voor de gevolgen van klimaatverandering op het gebied van overstromingen en wateroverlast.

Uitgeest

Kwetsbaar is voor de gevolgen van klimaatverandering voor alle 4 de thema's.

Castricum

Kwetsbaar is voor de gevolgen van klimaatverandering voor alle 4 de thema's.

Heiloo

Voor geen enkele van de vier hoofdthema's is Heiloo zeer kwetsbaar. Wel lokale aandachtsgebieden binnen overstromingen, hemelwateroverlast en hittestress

© Arcadis 2019

42

BUCH- Overstroming

Overstromingsdiepte → hoog risico

- **Bergen:** dieptes tussen 2 en 3 meter, en buitengebied tot 4 meter
- **Uitgeest:** tussen 0,2 meter en 1,5 meter, lokaal boven 2 meter
- **Castricum:** tot 0,5m in Limmen; ca. 1,5 in Castricum; Akersloot <2 meter
- **Heiloo:** tot 1 meter; landelijk gebied 2-3,5 meter

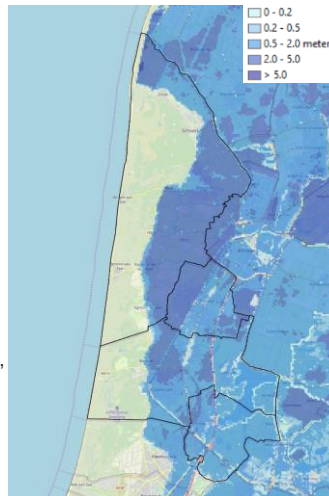
Overstromingskans → kleine kans

- Grootste gedeelte <1:30.000 jaar
- Grote delen van het buitengebied bedraagt de overstromingskans 1:30.000-1:3000 jaar.
- Grootste kans (1:300-1:3000 jaar) in o.a. Negen-Nessen, Kruidenbuurt, Bakkum-Noord, Waldijk en De Kleis:

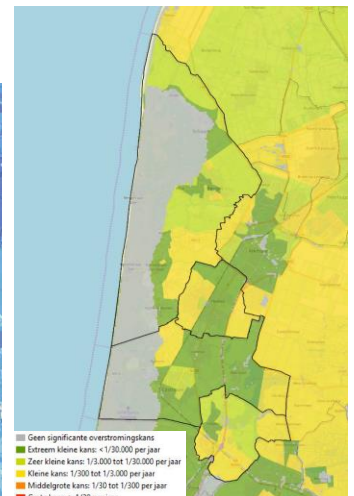

© Arcadis 2019

Overstromingsdiepte

Overstromingskans

BUCH - Hitte

Toename warme nachten (>20 °C) → Sterke toename

Lokaal is nauwelijks sprake van versterkt effect door beperkte omvang van de dorpskernen en ligging bij de zee.

Hitte-Eiland Effect → gem. 1,3 °C warmer in kernen

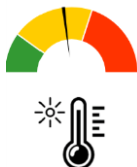
Bedrijventerreinen en kunstgrasvelden vallen op

Bergen: maximaal ± 1,0 °C warmer in kern

Uitgeest: maximaal ± 1,2 °C warmer in kern

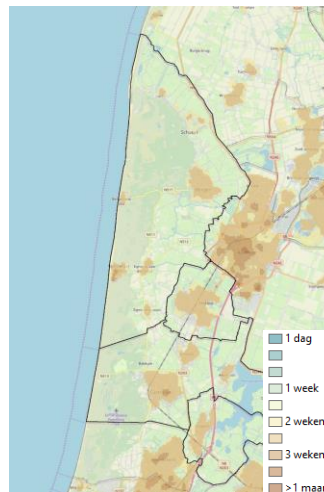
Castricum: maximaal ± 1,5 °C warmer in kern

Heiloo: maximaal ± 1,4 °C warmer in kern

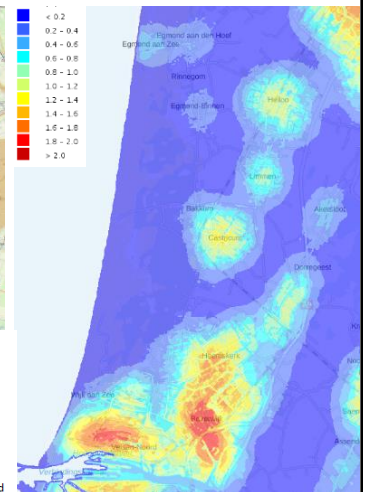

© Arcadis 2019

Toename warme nachten (>20 °C)

Hitte-Eiland Effect

BUCH - Wateroverlast

Water op straat → plaatselijk veel overlast

Bergen: aandachtsgebieden → 3 in Bergen aan Zee, 3 in Bergen (Centrum, Boschrand en Eeuwigelaan) en 1 in Schoorl (Meidoornweg e.o.).

Uitgeest: 5 relatief kleine gebieden (t.h.v. Haverkampweg, Kleistunnel, Beatrixlaan, Moelnstraat en Molenwerf) en de Koog

Castricum: Op veel plaatsen sprake van overlast. Er zijn 8 aandachtsgebieden, o.a. Oranjebuurt en centrum

Heiloo: kleine aandachtsgebieden, o.a. Spoorlaan en de Heerenweg

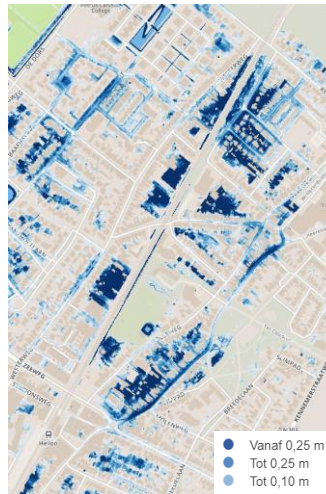
Risico op water in panden → enkele straten met risico's

In iedere gemeenten komen tussen de 2 en 10 kwetsbare panden voor bij wateroverlast

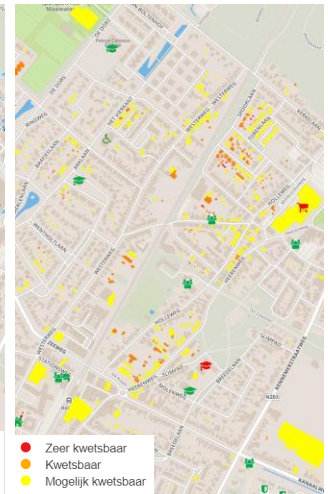

© Arcadis 2019

Water op straat

Risico op water in panden

BUCH - Droogte

Paalrot → groot risico in alle gemeenten

Gemeente Bergen

Groot risico op paalrot in aantal kleinschalige gebieden in het buitengebied. In de kernen zelf geen grote risico's.

Gemeente Uitgeest

Groot risico op paalrot in bijna de helft van Uitgeest.

Gemeente Castricum

Groot risico op paalrot in het westen en het centrum van Castricum.

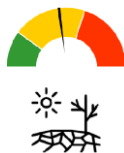
Gemeente Heiloo

Aantal gebieden aan de oostkant van het centrum van Heiloo met groot risico op paalrot.

Bodemdaling → incidenteel verhoogd risico

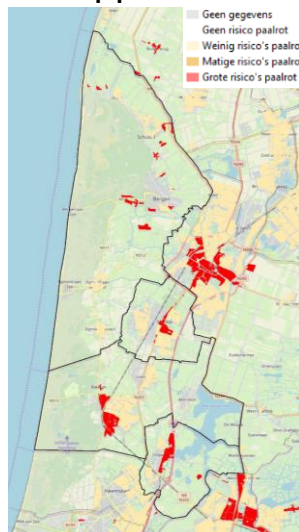
Extra bodemdaling (+15cm) voorspeld in de buitengebieden van alle BUCH-gemeenten.

Waaronder in Akersloot en nabij de A9

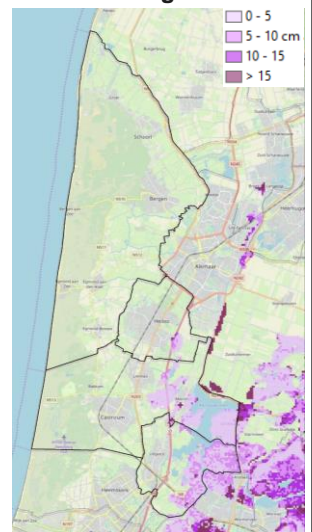

© Arcadis 2019

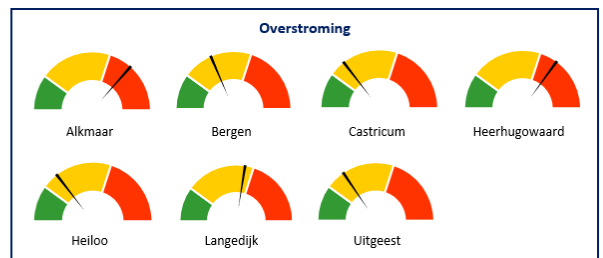
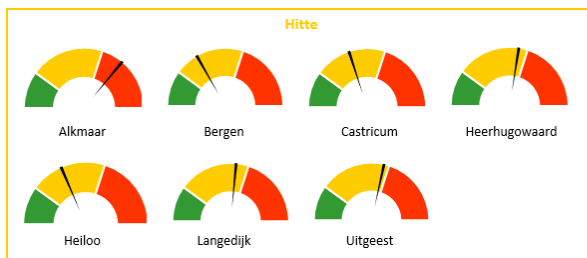
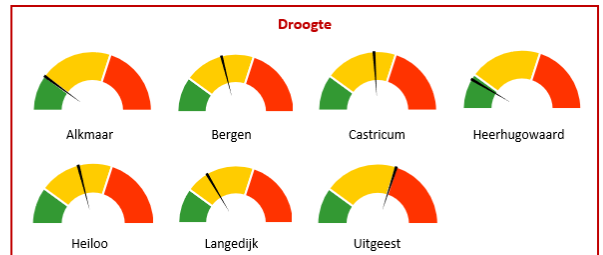
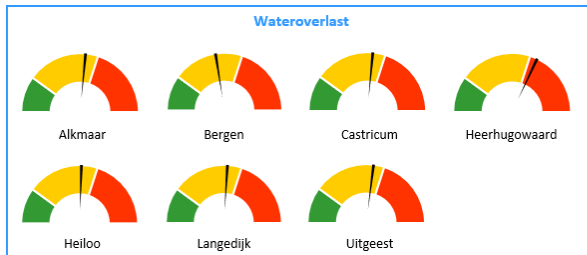
Kans op paalrot

Bodemdaling

Noord-Kennemerland Noord - Samenvatting

47

Wie is voor wat verantwoordelijk....

Overstroming

HHNK/RWS voor de waterveiligheid (keringen)

Gemeenten ingeval van een kleine overstroming (bijv. woonwijk 50 cm water) voor het calamiteitenplan

Hitte

Gemeenten voor een hittebestendige inrichting (keuze) van publiek domein

HHNK voor waterkwaliteitsproblemen oppervlaktewater

Droogte

Gemeenten voor instandhouden groen en bomen

Gemeenten voor de afhandeling/loketfunctie funderingsschade

HHNK voor peilbeheer voor voldoende oppervlaktewater/grondwater/beheersing bodemdaling

Extreme neerslag

Gemeenten voor een waterrobuuste inrichting van de buitenruimte (incl. riolering)

HHNK voor een klimaatrobuust watersysteem

48

Hoe verder in 2020

49

Technisch-inhoudelijk traject

Stakeholderanalyse en stakeholderselectie
Initiele indeling naar verschillende niveau's van invloed en betrokkenheid

Verfijning beeld kwetsbaarheden
Aanvullende analyses hitte en droogte voor breder beeld potentiële impact

Dialogo A: Risicoafweging
Afweging van klimaatrisico's per klimaateffect en sector naar drie risicocategorieën

Opstellen Risico kaarten
Kaartbeelden met onaanvaardbare, onverspreid en acceptabele situaties per ambtelijk cluster, op basis van dialoog A

Dialogo B: Ruimtelijke visie klimaatadaptatie en opstellen kanskaart
Lange termijn kansen en knelpunten met ruimtelijke opgaven en ruimtelijke kwaliteit op regionaal niveau, in dialoog met stakeholders. Aanscherpen inventarisatie en waardering mogelijke meelopportunities

Dialogo C: Ambitie en strategie bepaling
Verkennen handelingsperspectieven voor drie risicocategorieën, ambtelijke, strategische uitgangspunten en borging

Opstellen strategie
Op basis van en zoals beschreven bij dialoog C, uitgewerkt door werkgroep

Opstellen uitvoeringsagenda
Definiëren, rammen en plannen van uitvoeringsplannen en projecten volgens strategie. Borgen aanpak knelpunten drie risicocategorieën

Gebiedsdialogen onaanvaardbare risico's
Eventueel nader onderzoek

Traject participatie & communicatie

Communicatie- en participatie plannen stakeholders
Volgens krachtvervalanalyse, voor vier verschillende niveau's van participatie en betrokkenheid

Publiekspelling beleving risico's en kansen
Online peiling naar risicobeleving, risicoacceptatie en participatiebereidheid

Algemene bewustwordingscampagne burgers en bedrijven
Bouwen aan bewustwording, draagvlak en participatie in het private domein

Coalitievorming rond strategie en uitvoeringsagenda
Voor gezamenlijke aanpak onacceptabele en ongewenste risico's en lange termijn transitie

Voorlichting en communicatie rond acceptabele risico's
Gebiedsgerichte aanpak afhankelijk van spreiding risico's

Bestuurlijk traject

Afstemming met stuurgroep
Afstemming over hoe raden en colleges te betrekken. Update plan van aanpak, stakeholderselectie en communicatieplannen. Meegeven aandachtspunten bij dialoog A

Bewustwordings sessie
Voor raadsleden, bestuurders en heemraden

Update stuurgroep
Terugkoppeling dialoog A. Meegeven aandachtspunten bij dialoog B

Update stuurgroep
Terugkoppeling dialoog B en peiling. Meegeven aandachtspunten bij dialoog C

Update stuurgroep
Terugkoppeling dialoog C. Meegeven aandachtspunten bij strategievorming

Vaststellen adaptatie-strategie door college en raad

Vaststellen uitvoerings-agenda door college en raad

Borgen aanpak ongewenste risico's
In regelgeving en (omgevings-)plannen

Proces en planning voor NKN uitgestippeld tot eind 2020

ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

50

